

FOAIE

пентрѣ

МІШТЕ, ШІМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 26.

Luni 29. Junie,

1842.

Пентрѣ схематисмъ клерълѣ дін епископатъ Фьгърашълѣ, ші дпкъ чева.*)

Nă de mълт саѣ типърит дп типография семінаріѣлѣ дін Блаж схематисмъ клерълѣ зпгт дін Трансилванія, сѣнт зрѣторіѣл титѣл: Schematismus Venerabilis Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioceseos Fogarasiensis in Transilvania, pro anno a Christo Nato MDCCCXLII ab Unione vero cum Ecclesia Romana CXLV. О карте пентрѣ лъдирѣа кзпоцѣнцелор деспре патріѣ, ші маї кз самъ деспре клеръл зпгт ші пеамъл ромънѣск дін ачаста фоарте фолоситоаре, ші де mare прец; сокотѣск даръ а фаче плъчере маї мълтора дптрѣ четиторіѣ ачестѣи Фої кз зрѣтоареле дпсѣмпърі, че атінг дптъжѣ кзпрінѣл пѣмѣлѣ схематисм, ші маї дпколо старѣа епископатълѣ Фьгърашълѣ.

Схематисмъ маї сѣс дпсѣмпнат ѣ скріѣ дп лѣмѣа лътѣнеаскъ; се премѣте тотъш о історіоарѣ, сѣнт пѣтеле „скъртъ потіѣ деспре епископатъл Фьгърашълѣ“ ромънѣще кз лътѣнеще, ші атінде: дпченътъл крѣцѣнѣрѣі Ромънѣлор дін

ачастъ Царѣ, ші маї кз самъ дптъжпльріѣ епископатълѣ Фьгърашълѣ пѣлп дптъжпъл пострѣ. Схематисмъ кзпрінде: капѣтълѣл, консѣсторіѣл, къртеа епископеаскъ, скоалеле дін Блаж, клеръл дін афарѣ, клеръл тѣпър ші мѣпѣстирѣа дін Блаж.

Капѣтълѣл стѣ дін препосѣт ші 6 канонѣчѣ; консѣсторіѣл дін 1 пресѣс кареле ѣ епископъл, 1 аскълтъторѣ де казѣе цепенарѣл, ші пестѣ тот 26 ассесорѣ, парте ординарѣ, парте екстраординарѣ, нотарѣл ші архиварѣл; къртеа епископеаскъ кзпрінде зп секретарѣл, каре акъм лѣпсеѣе, черетопіарѣл ші архиварѣл; скоалеле се дппарте дп лѣчѣл, гѣмнасѣл ші порте. Фіѣ каре дін ачестѣа арѣ дпректоръл стѣ дін капѣтъл. Лѣчѣл се дппарте дп факълтатеа де теолоѣіѣ ші дп факълтатеа де філософіѣ; макар кз пѣтеле де факълтате пѣ ар фітокма нѣмерѣт. Дп чеа дпнтѣе се дпваѣѣ де 4 профѣсорѣ: Історіѣа вѣсерѣчаскъ, стѣдѣл бѣвлѣк, дрентъл канонѣк, теолоѣіѣа догматѣкъ, моралъ ші пасторалъ кз катехетѣка ші педагоѣіѣа, цѣнд кърѣл 4 ані. Дп факълтатеа де філософіѣ, дп тѣмп де 2 ані. прѣн 5 профѣсорѣ се пропън: дпвѣѣѣтърѣ релѣіѣіѣ, філософіѣа, математѣ

*) Trimic din Ardeal.

тика кзратъ, фісіка ші історіеа це-пераръ кз хропологіеа ші цеографіеа. Гімнасїа кзпрїнде 5 класе гръматїкале ші 2 зманїоаре, кз 6 професорї, їаръ портеле аъ 3 дпвѣцъторї. Кз дѣрѣре дпсѣмпѣт, кз дп ачестеа скоале, рѣдікате спре а креще тінерї пентрѣ клерѣа ромѣнск, каре шерѣѣче челе сѣїнте дп лїмба ромѣнскъ, ші е даторїѣ а дпвѣца релїціеа їаръ прїп ачасть лїмбъ, пентрѣ кзпоащереа лїмбї ромѣнщї дѣпъ реглїле граматїчеї се пѣне чеа маї пѣцїмъ остѣнеалъ, де гръматїкъ ромѣнскъ дела Шїнкаї ші Клаїн дпкоаче пѣлѣ акѣт пѣ аъ преа фост ворѣъ, де ортографіеа фоарте пѣцїне, ші ачестеа дпкъ аъ рѣмас пѣмаї ворѣе. Ъртеле ачестор скъдерї се вѣд дп скрїсорїле преоцїлор ачестѣї епіскопат, карїї Ромѣнїї фїїнд челе маї мѣлте скрїсорї ле скрїѣ ромѣнщѣ; дарѣ кѣт? (Лѣтїнщѣ скрїѣ пѣцїнї).

Епіскопатѣа се дппарте дп 11 деканатѣрї, дїнтрѣ каре 7 сѣнт канїтѣларе; кѣчї фїекаре канонїк е ші декан, ші 4 вікарїале, ші кзпрїнде песте тот 75 дїстрїктѣрї протопопщї, 1560 парохїї, ші 602 філіале. Парохїїле аъ тѣрїме преа осѣвїтъ, пѣтѣрѣнд знеле дела 1000—5000 сѣфлете, челе маї мѣлте маї пѣцїн де 1000 ші мѣлте маї пѣцїн ші де 100 де сѣфлете. Ла фїекаре парохїе се дпсеампѣ: пѣмеле еї, тѣмпїа рѣдікѣрїї, сѣѣ дакъ ачестеа пѣ се щїе, се зїче: парохїе вѣке; храмѣа вѣсѣрїчїї, пѣтѣрѣа сѣфлетелор знїте, ші се адаогѣ філіалеле де кѣтѣа аре. Челе маї мѣлте парохїї се зїк *Liberae ordinarii collationis*, такаркѣ дѣпъ векїа пракїе а вѣсѣрїчїї гречещї попорѣа аре дрепт де аш адеце преотѣа

din candidații trimiși de епіскоп. Ла знеле парохїї е патрон фіскѣл, ші парохїї пентрѣ ачестеа се алег де к. к. тесаѣрїат, din candidații trimiși de епіскопѣа. Пѣтѣрѣа сѣфлетелор де лѣѣеа гречаскѣ знїте дп Трансїлѣанїа дѣпъ ачест *Schematism* сѣїе ла 608,545 ші дела апѣл 1855 кѣнд сѣѣ тіпѣрїт дптѣеаоарѣ *Schematism*, с' аъ адаос кѣ 55,718. Тотї ачестїа сѣлпт Ромѣнїї, афарѣ де кѣтѣа мїї щїганї, ші ворѣеск лїмба ромѣнскъ, афарѣ де ачеї пѣцїнї дїнтрѣ Сѣкѣї, карїї прекѣт ші чеї пѣзнїцїї де аколо, парте маре зїтѣндѣшї лїмба са (!) аъ прїїмїт пѣ чеа зпгѣреаскѣ.

Алѣмпї сѣѣ клерїчїї песте тот сѣлпт 73 ші дїнтрѣ ачестїа 16 гѣтацї, 55 дп семїнарїѣа дп Блаж, ші 2 дп копвїктѣл дп Віена. Афарѣ де пѣмїтѣл семїнарїѣ, дп каре се дпвацѣ маї сѣс дпсѣмпателе щїїнде дп 4 апї, де атѣѣа професорї, дп лїмба лѣтїнеаскѣ, ші кѣтѣе чеа дп чеа ромѣнскъ, маї стѣ дпкъ дп Блаж о скоалѣ апа пѣмїтѣ а моралїстїлор, карїї дпвацѣ пѣмаї знеле дп щїїндеале де теологіе пѣ скѣрт, пѣмаї дп доѣѣ їернї скѣрте, дп лїмба ромѣнскъ, пѣмаї дела зп професор. Еа дпкъ е пѣтѣроасѣ ші де мѣлте орї кзпрїнде ла 30 тінерї, ші дптрѣ ачестїа мѣлцї ші вѣтрѣнї. Мѣлѣстїреа дп Блаж кзпрїнде акѣтѣа пѣмаї 5 фѣѣе. Песте тот се афлѣ дп епіскопатѣа Фѣлѣгранїѣлѣї 1452 преоцї, ші дптрѣ ачестїа 6 канонїчїї, 4 вікарї, 12 протопопї актѣалї, 41 віче-протопопї, 12 адмїнїстраторї де протопопї, 1545 парохїї, 66 капеланї, ш. а.

О парте а Ромѣнїаолор дп Трансїлѣанїа зрїнеазѣ лѣѣеа гречаскѣ пѣзнїтѣ. Нѣ-

търва лор нъ не есте деплин квоаскът; дин спъсъл зпѣи върват тотъш, каре зичеа а ши ачаста дин докзминте офичиоасе, ам дидълес къ Ромѣниі незниці ар трече песте 600,000, каре дакъ е адевърат, нътърва Ромѣнилор дн Трансилваніа е 1,200,000 зп нътър днспътнъторіѣ пентрѣ о Царѣ, лъкъвітъ нъмаі къ чева песте 200,000

Потривітѣл рѣнд, че се зрмеазъпесте тоатъ картеа, нъципътатеа смитѣлелор де тинарѣ, къръцъліеа ачестѣа ши форма кърциі дин афарѣ, тоате нъ не ласъ а доріалтъ, декѣт ка лъздатѣл ачеста схематісм съ се тнпъреаскъ дн тот апѣл ши съ кърприндѣ ши алте лъкърѣ, дин каре с'ар нътеа квоаще маі деплин стареа ачестѣи епископат. Ачестеа ар нътеа фі зртътоареле днспътнърї: Аѣ аре парохіеа скоалъ, ши порціе канонікъ*) днтреагъ? Аѣ лъкъторіі дн кѣтаре ораш орї сѣнт тоці де ачастъ релиціе, саѣ де нъ, чеїалалці де кареа се цнп? ш. а. Спре а докъндї лок пентрѣ зиселе днспътнърї, оаре нъ ар фї де лъсат афарѣ храмѣрїле, каре афарѣ де ачеса днтърѣсеазъ фоарте нъцип? Де дорит ар фї днкъ, а се фаче осъвіре днтрѣ преоціі, карїі аѣ днвѣцат теологіеа дъпъ рѣндѣл сістематік, ши днтрѣ чеї ешиціі дин скоала моралістїлор, къчї клерѣл зпїт нъмаі атънче с'ар нътеа квоаще деплин. (Ши ох, кѣтъ тревѣнцъ авем а не квоаще зпїі не алціі!)

Маі сѣнт днкъ докъ лъкърѣ, каре воеск але атнпце къ ачест прїлеж: епископатѣл Фьгърашѣлѣ аре преа тѣлте ве-

*) Адекъ монїе ши венїт дин каре съ трѣаскъ парохѣл фърѣ тѣлте грїеж ши чнсетїт.

Red.

серїчі, преа тѣлці преоціі ши преа нъціне скоале. Дела тѣлцімеа преоцілор атѣрпъ съръчіеа, непрецъіреа, неципнда ши нехърпичіеа лор днтрѣ плнїреа дерегъторіеі, дин каре апої іарѣ кѣрг: деспрецъіреа релиціеі ши днтѣнекареа попорѣлї, къ одроае де прежѣдеце ши де крединце дешеарте. Ачаста есте о іереміадѣ, кѣптата де маі тѣлці дн маі тѣлте рѣндѣрї, ши адевърѣл еї квоаскът де тоці, карїі квоаск чева; аша еѣ нъмаі атѣта зїк, къ воїторїі де рѣѣ а Ромѣнилор нъ ле пот пофті чева маі рѣѣ, де кѣт преоці тѣлці фърѣ днвѣцътърѣ, ши пѣлп кѣнд тот кзївѣл де 30, 40, 50—100 сѣфлете ва авеа преотѣл сѣѣ; пѣлп че 600,000 сѣфлете вор фї сіліте а цїнеа песте 1400 преоці, пофта лор ва фї плнїтѣ.

„Дн тот попорѣл се афлѣ о пласѣ де оаменї, прїп кареа ачела се рѣдікъ ши прїп кареа каде. Ачеста есте пласа, кѣреїа с'аѣ днкрединцат крецереа пѣвлїкъ. Нічі се афлѣ мїжлочїре а цнпѣ пре зп попор дн сѣс, де нъ вор фї преоціі дн ве сѣрїкъ, ши днвѣцъторїі дн скоале пре цзїці. Ачастъ прецъіре нъ лѣ о поате де нїмене, де нъ вор фї еї врѣднїчі де пре цзїре, дакъ лѣмна ши нътереа де віне фѣкътоаре нъ ва стрѣлзчі ка нїще разе дин лъонтрѣл лор.“ — Пре зп преот не-

*) Че интересат лъкърѣ ар фї, а фаче ачі о алътъраре ши а клерѣрїлор дин Църїле вечїне; дин ачеса нѣам днкрединца, къ не аїр еа дн прївінца клерѣрїлор есте тѣлте маі рѣѣ дѣлѣт дн Ардеал, знде зїчі орї ши кзп, де атѣреа зечї де ані, тѣлціме де върваці адънаці дн шїнпделе фїлософїе ши теологіе днмодонеск клерѣрїле. Едїі зпн Домнзле. іарѣ ши аств рефлексіе.

Red.

*)

предвѣт пѣ мѣлт дѣ аскѣлт ѡаменїи, іар' чел сѣрак шї чел пѣдѣвѣдат апареорї е-сте предвѣт. Апої преотѣл ѣ дѣвѣцѣторїѣл попорѣлїи, шї чел пѣдѣвѣдат кѣм ва дѣ-вѣца не алтѣл? Шї чел лїпсїт де пѣнеа де тоате зїмеле, каре ѣ сїлїт песте тоатѣ сѣптѣмѣна а цїнеа коарпеле плѣгѣлїи, пѣ поате фї дѣвѣдат. Ніче пѣтем ацента, ка сѣ трѣаскѣ дїп алтарїѣ ачела, че шѣр-вѣще алтарїѣлїи пѣмаї пентрѣ кѣтева фѣ-міліи. Епїскопатѣл Фѣгѣрашѣлїи ар пѣ-теа авеа чел маї алес шї маї лѣмінат клер, де кѣтва пѣ ар фї аша пѣмѣрос; кѣ дїптрѣ Ромѣнїи капете де челе маї але-се се аплеакѣ ла статѣл преоцѣск, пѣїїп-дѣле преа дескїсе тоате кїмеле ла алте де-регѣторїи.

Маї зїк дѣкѣ одатѣ: прїчина дѣтѣне-кѣрїи Ромѣнїлор аѣ фост пѣлѣ акѣм пѣ-цїїїнда преодїлор, шї еї маї тот дѣ ачеа ста-ре вор рѣмѣнеа шї дѣ епїскопатѣл Фѣгѣ-рашѣлїи пѣлѣ пѣ се ва рѣстрѣнѣе пѣмѣ-рѣл преодїлор кѣтваш.

Апої кѣте скоале де сате ар пѣтеа арѣта ачест епїскопат? Сокотеск, кѣ де vom лза афарѣ парохїїле дїп регемѣнтѣ-рїле де гранїцѣ, ніче 20 органїзате батѣр де мїжлок; кѣчї адѣнареа прѣнчїлор спре а дѣвѣца пѣмаї сѣ факѣ крѣче шї рѣгѣчѣїле, пѣ о воїѣ пѣмї скоалѣ. Ла попареле кѣлївате пѣмѣрѣл скоалелор ѣ де рѣнд маї маре ка а весѣрїчїлор, шї а дѣвѣцѣ-торїлор маї маре ка а преодїлор, шї фо-арте не дрент; кѣ скоала крѣщїнеаскѣ маї мѣлт поате фаче фѣрѣ весѣрїкѣ спре лѣмінарѣа пѣпорѣлїи, декѣт весѣрїка фѣ-рѣ скоалѣ, саѣ преотѣл фѣрѣ дѣвѣцѣторїѣ. Ачестеа сѣлїт зїсе пентрѣ ачеїа, че воїеск лѣмінарѣа попорѣлїи де жос, шї сѣлїт коп-

вїншї деспре еа, кѣ ѣ фолосїтоаре; іарѣ пѣ пентрѣ зпїи, карїи зїк: че сѣ дѣвѣаце сѣтеапѣл, кѣ дѣвѣцѣнд ва кѣпоаще пѣмаї мїшаѣа са соарте, шї се ва фаче маї пѣфе-рїчїт, нічї ва фї маї вѣп плѣгарїѣ, воарїѣ шї пѣкѣрарїѣ де ва цїї карте! Кѣ ачестеа вѣхе ївїтоаре де дѣтѣнѣрек пѣ пѣтем ворѣи, еї кѣте доктор сѣ дї лекѣїаскѣ; кѣ планѣрї маї пегре, маї дѣпотрївїтоаре оменїїи доарѣ пѣмаї дѣ мїжлокѣл тартарѣлїи с'ар пѣтеа крої. Зпїи ка ачестїа воеск а пѣскѣї дѣ тѣрѣвѣре. Дѣмнезѣ сѣ дї їерте! Нѣмѣ-рѣл лор се дѣнѣцїнеазѣ, маї кѣ самѣ дѣ-трѣ Ромѣнїи.

Шї пентрѣ че пѣ аѣ Ромѣнїи скоале? Пентрѣ-кѣ сѣлїт сѣрачї, пентрѣ-кѣ тот кѣї-вѣл де сат воесце а рѣдїка о весерїкѣцѣ де лемп кѣт де мїкѣ, пентрѣ-кѣ тот сатѣл кѣт де мїк воесце а авеа попѣ, фїе ачела пѣдѣвѣдат, фїе сѣрак, пѣмаї фїе попѣ; пент-рѣ-кѣ Ромѣнїи фїїнд десгїнацїї дѣ зпїцї шї пѣзпїцї, дѣкѣт пѣ арапе орї дѣ зп сѣтѣд де рѣнд се вѣд доѣв весерїкѣцѣ, шї сѣ цїп дої преодї, де ар венї пѣлѣ ла кѣпоа-щереа лїпсеї скоалелор, ар вої сѣ рѣдїче шї доѣв скоале. Ачасть де пре зрїтѣ грегѣ-тате аѣ вѣшѣратѣо декретѣл дѣпѣрѣтеск де 14. Маїѣ 1840 к. п. сѣлїт пѣмѣрѣл 1922, прїп каре се рѣндѣвѣще „ка Ромѣнїи з-пїцї шї пѣзпїцї, де се вор пѣтеа дѣ-вої, сѣ зѣмѣле пѣмаї ла о скоалѣ.“ Шї сѣат адеѣзрат пѣрїпцѣск, цїпїторїѣ ла дѣлеспїреа мїжлоачелор де дѣвѣцѣтѣрѣ.

Дѣ ачасть матерїе ар фї мѣлте, фоар-те мѣлте де ворѣїт: прекѣт: деспре зп їнстїтѣт де педагогїе; деспре кѣрцїле, дїп каре ар фї а дѣвѣца прекѣт дѣвѣцѣторїи саѣ даскѣлїи, аша шї прѣнчїї; деспре обїе-ктеле, каре ар фї де дѣвѣдат ш. а.

„Кратес“ скріе Платарх дн къртічка деспре крѣщере, „аъ зіс, къ ел, де іар фі къ пѣтінцъ, с'ар сѣі дн локъл чел маі дн-палт а четъціі, ші ар стріга дін тоате пѣтеріле: че кѣцетаці оаменілор! де въ пѣнеці тоатъ сілінца дн кѣщігарае авъцілор, іаръ деспре прѣпчії вострі, кърора съ ле лъсаці ачелеа пѣ въ днгріжаці. Кратес аъ авѣт дрепт,“ зіче Платарх, адъогънд: „къ ачеіа пѣрпінці сжнт асеменеа ачелора оамені, че пѣп тоатъ гріжа пентрѣ кълдъп, іаръ де пічоръл, че дн багъ дн кълдъп пѣ се днгріжъск.“ Чіне аре зрекї де авзіт съ авдъ.

ABC.

Кърці веки ромънеці.

Сф. Са П. Ніколае Поповіч парохъл ші протопопъл ромънесп греко-незнїт дін орашъл Оръціе дн Ардеал авѣ възпътате а не адреса дін 10. Ізніе а. к. днтре алтеле зрпътоареле преа іntересанте датърі

Домъле Редактор!

Аічі дн вечпътатеа поастрѣ ла зп преот съ афлъ о карте вѣке тіпърїтѣ дн четатеа Оръціі ла анъл 1582, тіпарїз ма-ре, грос ка децетъл. Дін кѣвжнтѣл дн-пайнте а кърціі (каре аічі дін кѣвжнт дн кѣвжнт скріс ам чінсте а'л днпъртъши), съ веде деспре о парте, къ ачѣіа есте пѣрга кърцілор ромънеціі, іар деспре алта, къ дн Оръціе днкъ ар фі фост тіпарїз ромънесп. Ам чінсте шчл.

(Ђрмеазъ кѣвжнтѣл днпайнте.)

„Къ тіла лѣі Dmnezez, ші къ ажсторїѣл Фїѣлѣі, ші къ сѣвжршїтѣл Dхѣлѣі Сфнт Ез Topdan Mıxai алес Епіскоп Ромъні-

лор д Ардѣл: ші къ Херче Шефан Про-поведѣторїѣл Евангелїі лѣі Хс д Орашъл Къвъзрапшеवेशълѣі Закап Ефрем Даскалѣ де — — — а Шевешълѣі ші къ Пещїшел Моїсі Проповедѣторїѣл Евангелїі д орашъл Логож, ші къ Акаріе Протопопъл Вар-нежїі Xınedorїі джп дтрѣ зна пентрѣ Жгланїа Скрїптѣрї Сфте, къ възем, кѣм тоте лімбіле дФлореспк дтрѣ кѣвінтеле Слѣвіте алѣі Dmnezez, пѣмаі Ної ромъ-нїі пре лімбъ пѣ, пентрѣ ачѣіа къ таре тѣпкъ скоасът дін Жїдовѣскъ, ші греча-скъ, ші сѣрѣѣскъ д ромънїѣскъ чїлчї кърціі але лѣі Моїсі Пророкъл ші пентрѣ кърціі че съ кѣмъ — — — ші алці Пророчі кѣдѣва, ші ле дѣрзім воао Фрацілор ро-мънї, ші четїці, ші пѣ жѣдекареці четїнд маі пайнте къ веці кѣ адевѣр афла таре вістііарї сѣфлетеспк, Ної пентрѣ драгостѣ лѣі Dmnezez ам встъніт, паѣ іаръ скріс тѣ-пъ де ддер, чї тѣпъ грѣ пѣкътоасъ, съ веці афла чева грешїт пре а черїлѣі кѣм-къ Ел фїе адевѣрѣтърѣ, къ пѣ е къ воїа поастрѣ ача грешалѣ, пентрѣ ачѣіа четїнд орї д че тѣпъ ва сосї благословіці кѣм ші Dmnezez съ благословѣскъ пре воїѣ. Amin. —

Дін Міла лѣі Dmnezъ д зілеле лѣі Ба-торї Жїгмонд воївода Ардѣлѣлѣі дѣрзім дін ачесте кърціі скрісѣ а поастрѣ честе доао дїнтѣі Бігіе, ші 9сход — челѣі Dоmn de Стѣг ші вестїт вітѣз Гестї Френці алесъ Хотноцъ Ардѣлѣлѣі ші а Цѣрїі зпгъреціі лѣкѣіторї д Дева, кѣм ачесте доао кърціі съ фїе пѣргъ пѣпъ Dmnezъ ва ші алпате*)

*) Ачест кѣвжнт пѣ'л пѣтъръм скоате дін копіа скрісѣ кзрат ші фѣрѣ а не дндої, прекѣм нїчі ортографїа пѣ се поате пѣзі днтрѣ тоа-те дптока, ліпсїндъне слове де челе веки днтрѣ ачесте поѣ вѣрсате. Red.

типъри, ши скоате, ши Мъриа лѣ Гесті Френці
Фѣкъ тот ажвторіѣл, ши лѣъ скріс д кел-
тѣіаль тѣлтѣ, ши кѣ алді оамені възні дн-
къ лѣнгъ сіне ши лѣъ дѣрѣйт воао Фраці-
лор ромѣнілор, пентрѣ ачеіа рѣгаці пре
Дмнезѣъ пентрѣ Мъриа лѣі. —

Дін Міла лѣі Дмнезѣъ Еѣ Шсрѣан
Діакѣ, маре Меѣнер а Тіпарелор, ши кѣ Ма-
ріан Діакѣ дѣнд дн тѣпа ноастрѣ честе
кѣрці четінд ши не пѣкъѣрѣ, ши лѣм скріс
воао Фрацілор ромѣні, ши ле четіці кѣ
веді афла дтрѣ іале Мъргѣрітарі скѣтн.
ши вестііарі не сѣжршіт, кѣпоаѣе веді фо-
лосѣл възпеделор, ши плата пѣкателор дела
Дмнезѣъ дтрѣ честе кѣрці. —

Скрісѣсаѣ честе кѣрці Сѣнте ані дела
Хс дѣтѣв менѣа Іѣліе д д четате д О-
ръціе.“

Кѣткъ дн Орѣціе аѣ фост пела веа-
кѣл ал шаіспрезечелеа тіпографіе ромѣ-
неаскъ, ачеаста піо спѣсесе ши рѣпосатѣл
П. Радѣ Темпеа фостѣл діректор а шкоа-
лелор націонале пезніте дн префагіа грѣ-
матічеі сале, де каре се фолосі ши рѣпо-
сатѣл днтрѣ ферічіре Др. Васіліе Поп
дн дісертагіа са деспре тіпографііле ро-
мѣнеці (тіпѣрітѣ дн Сівіѣ ла 1858).
Кѣрціле че се афлѣ тіпѣріте ла Орѣціе
ромѣнеѣе дн прівіюца векімеі ціп локѣл
ал доілеа, кѣчі локѣл днтѣѣ дн кѣпрінде
„Евангеліа кѣ днвѣѣѣтѣрѣ“ тіпѣрі-
тѣ кѣ доі ані маі паінте, адекѣ ла 1580
дн Брашов; пагѣѣъ пѣмаі, кѣ сінгѣрѣл
екземпляріѣ че се маі афла ла бісеріка
чеа маре ромѣнеаскъ дін Брашов (дн
ікеі) днпаінте кѣ врео опт поаѣ ані кѣт
се сіпне, пѣціѣ дін а кѣі негріѣж сѣр фі
рѣтѣчіт де аічі. —

Гесті Френц алесѣл Хотноціѣ (спѣ-
таріѣ маре, генерал) дн префагіа сѣс пѣ-
вѣлкатѣ се пѣтѣѣе ка Меченас ши патрон
аі ачелеі кѣрці ромѣнеці. Гесті саз Гесті,
оаре пѣ есте тот зѣл ши ачелаш пѣтѣ пѣ-
цінтел пѣмаі скітѣат? Апоі фамиліа чеа
стрѣлѣчітѣ а Геденцілор ціпм кѣ фѣсесе
Ромѣнѣ, пріп зѣтаре патронімеа ар фі
фост преа фіреаскъ.

Редакторѣл.

КЪТРЪ МОЛДОВА *)

din Kopadini.

I.

Адїо лірѣ д' аратѣ, кѣрѣі трістѣ армоніе
Дн сълѣтѣче акценте сѣв деѣтѣе'ніѣ сѣ сѣѣтѣра
Ресѣфлѣнд а зѣі інімі плінѣ д' апар ароніе.
Чеасѣл е кѣнд а теа мѣзѣ че мїі гѣндѣрї шї
днформа

Дїтѣнд кѣрѣде ле прімеждіі а зѣор тѣрї фѣртѣноасе,
Шіе с' афле 'н ал теѣ сѣфлет мїі де кѣнтѣче воіоасе.

Днсѣжршіт те реѣвд іарѣші о патріе; салѣтаре!
Дѣтѣзрї верзі, пѣдѣрї зѣнѣроасе, мї воі скѣтне
дѣршѣтѣрї,

Че тѣ адортеаці дн леагѣн пріп дѣлѣеа воастрѣ
сѣфларе.

Департаг дн сѣерї стріеіне калк пѣмаі не сѣрпѣтѣрї,
Тотѣл 'н зѣ лакаш де пегрї сѣѣрѣмат де тѣхнічіѣне.
Зѣ торпінт рече ка геаѣа тріст шї плін д' антѣ-
рѣчіѣне.

Салѣтаре рїзрї літпезї, шесе верзі ши днфлоріте
Че в' днкѣнціѣрѣ о сѣерѣ плінѣ де фортѣ оменѣці
Кѣнд сеара вѣ пріімеѣе адіереле 'ндѣлчіте.
Салѣтаре четѣдї тѣндре, лѣкѣнѣе кѣтпенеці
Шї воі монастірї тѣлг трісте кѣ кѣрѣе фалнічі азрїі.
Че сѣ скалд' дн днѣлѣімеа черїзрїлор азрїі.

Кѣт де дѣлѣ ц'е сѣфлареа о Молдавіо фѣтѣоасѣ!
Че тіресте 'н кѣнтѣтѣоаре орїзонѣл тѣѣ зѣнднд
Дн алор кѣре вѣлсѣтѣеазѣ зѣнда ліпѣ рекорѣоасѣ.
Кѣтпїіле 'ці сѣпїноасе, пѣдѣреле концертѣнд
Ш' сѣарт' алор зѣнд' агроасѣ пѣн' л'а мѣнцілор
'нѣлчіме,
Зѣнде ліне рїсреле адѣнеазѣ мїі де тѣрпѣ.

*) Trimic dela Iasi.

Къжте трісте съвеніре афлз п' znda арїїтіе
 Пе кодїне.ле'дїї котоасе, пе дїтїнсе.ле рїнії;
 П'ачїї трзїнії зрїдїї кз лзмеа дї алор хайнъ негрїе;
 Вьд адез мїї епїзоаде арзїкате дїтре спїні
 Ш' а воївоїлор п'тернїчі мїї де лзгре помпоасе;
 Чеа сфларе, ачест п'рм'р, сжнт съспїне дзре-
 реоасе!

Дакъ ачел пїлїн де гроазъ Сълтан, тремзра 'мпрезїт
 Кз ал тьъ вечїн ресвоїнік, шї тартарзл фзріос;
 Дї сє дїфьшора дї сжїце рїзрїле че лїн сьпъ;
 Дакъ прїп лзтїна славъ а плаїзлзї скїптеїос
 Ремшїдїї де трзїне д' армїї сь ведеа 'н сжїце
 скьлдате

Шї прїп гроазъ п'рзсїте кьтр' азїл, фьзїеа тьрзвате;

Ера, кь вецїеа дїкк Молдавїї чїї бравї дї лзпте,
 Че стрекора 'н алор віне векїл сжїце ронпанеск,
 Гата пьрзреа сь моарь пентр' атале дренте рьпте.
 Фїї повїлї, ерої шї словозї дїп деагън копїлзреск,
 Армасарїл чел селватїк, арзл, ланчеа чеа фокоасъ
 Черка алор пред, п'тере, шї тьрїе кредїнчоасъ.

Дар трекзр' ачеле тїмпзрї, прекзт трек дї лзме
 тоате

Знде кїп есте віеаца, шї мормжїтзл родїгор.
 Фзр' ачестеа кеар зп фьлдер пентрз віїгоареа 'дїї
 соарте!

Пе ал вьрстелор океанзрї фз зп соаре лзчїтор,
 Че кзрїнд перїнд ваї мїе! кьдїї норї пїлїн д' дї-
 тзїнїчїте

П' ата фзрїте лъфьеазъ кз амар шї кз крззїме!

III.

Сьз че фортме кзшїлїте пре моартеа 'нгрозїгоаре
 Ш' а еї фїорї де геадуъ вьззїс; еа алерга
 Прїп тьрзгзрїле тале м' дї крзделе 'шї пїчїоаре
 Фортмїнд мїї де морпїнте пе тоате ле кьлка.

Акзт песта грозавъ а тоате рьпїгоаре,
 Акзт фоатеа зскагъ че 'н тоате се 'нїїндеа,
 Саъ крзптеле резьоае шї спїлїн' орїгоаре
 Чел маї предзїт сьїде алтзъ дїїс сьл' еа.

Дїп сьзчїстмзл дзререї, а лзкрїмеслор тале
 Кз а армеї грезтате ш' апъс орї че стрейн
 Бенїнд сжїсъ п'тереа а брадзрїлор тале,
 Ренїнд дїп ал тьъ сфлет, дїп зрїп' ал тьъ сьспїн!

Вьззїс пре Іанїчерїзл а Іадзлзї скїптее
 Д' ал велзрїлор сьїде де тот акзт мжїжїт,
 Сьларїт кз тьрзвчїзїне пе сїнзл д' о фетее
 Дзчеа моартеа кз сїне фїїнд пе леїзїт.

Апої дїп афротаре ка фьлдер сьзра 'нпрадъ
 А лзї сьлзвчїзїне пїмїк о маї опреа.
 Zadarnїк амар мїе! сьз астъ крздъ спадъ
 Ал клонотелор пїлїсзл аерзл рїсїпеа!

Зрла, трїера злїдїї ка фзарь 'мвзпїагъ
 Ш' а тале крзчї сфїпїте дьрмате 'н цьрїл жос
 Дїшпрежма касей сфїпте кз тотзл деспоїатъ,
 Демеа сьз алор педє к' алтарїзл сьїцерос.

Дїп астъ 'ндєлзїгатъ шї крздъ кїнзїре
 Дїп лок де арме пльшїерї пїмїк маї мьлз авьнд,
 Макар вре о п'тере п' авз дїндзїонїре
 Ацї фї апьрзгоаре дзререа та зїтжїнд.

Аша, пїчї о п'тере де лзме, респетатъ
 Наз зїс дї а еї славъ че тїмпзл азъ пьстрат:
 Крещїна поастръ Соръ сь фїе ажзтатъ;
 Тоате фьрз мьстраре дї прадъ тє азъ ласат!

Аша, п'терї де арме, шї арме мьлз фьлоасе
 Акьрор трзїне греле пе дьрм пепорочїт
 Bedea 'ї кзт сь депїръ ка стеле пьтероасе,
 Соарта та пїчї зп фьлдер макар п' азъ прїмїїт.

Лїпсїа пзта лзї Стефан п'тернїк брац де армъ.
 Дїп асте презлпїте овїценїї пепорочїрї.
 Ел че'дїї жьргфеа мїї сгеагзрї п' адзїшманзлзї армъ
 Сьїжїнд дїп тоатъ вара вьчїстї де ресвоїрї.

Греї, прїп вітежїа, віртзтеа са Молдовапъ
 Шїз ресзчї 'нкале пе крздзл Mexemet
 Фїгжїнд палонз 'н фацъї ка недїкъ грозавъ
 Ла тоатъ хотьрзреа де арс шї пьстїїт.

Ачест тьрк пїлїн де гроазъ а 'нгредеї Езропї снаїтъ
 Дїпфлакзра дорїнїеї д' а фї ветеаз о шеап,
 Вьзз сїметїершїї дїп мжїї кзт і сь сфартъ
 Ла трзспетзл довіреї де палон Стефанеап.

III.

Дар' акзт мьлзлїї департе прїп фзртзїл прїїнчоасъ
 Ачїї пзорї пїлїн де гроазъ, че пе фзрїте'дїї азъ мзїїт
 Те вьд патрїе 'н азрора знеї зїле сепїноасе.
 Тз'дїї дїлзлїї акзта канзл пзлверос пї дїкжлчїт
 Ла 'нстелата ачєа варкъ че пре фїї тьї дї поаргъ
 Пїлїн д' амор, зїмвїнд зїмвет, че ва 'ндзлчї алор
 соартъ.

Азъ сосїт зїоа сєрвьреї, орїзонз 'пфлзкьреазъ
 А поецїлор тьї власзрї армонїї азъ дїтонат!
 О вестедїе зп попор маре; спєреазъ, е тїпц, спє-
 реазъ!

Орієнтъл ферве; лътеа е 'нтр'ън хаос респърнат,
 Перѣ амъргъл ші пе калеа каре тотъл дндрептеазъ,
 Вългърї тіперї планї де славъ своръл лор днаїнтеазъ.

Поетъл Мілтон.

Дн тіперецеле саме авеа фацъ фоарте
 аттръгътоаре, ші ка студент де копсколарїи
 съї де овще съ пзтеа, Lady de Cambridge,
 зп копзте че пї прѣ ера спре плъчѣре.
 Одатъ днтр'озї фервїнте де варъ ешї ла
 презмъларе де парте пе кѣмп; ші дн-
 тръ атжта с'а днкълзїт, днкълт непзгънд
 де остенеалъ а маї ста пе пїчїоаре, пїкѣ
 свпт зп копачївъ знде дндатъ шї а dormi.
 Днаїнте де а съ трезі дѣнсъл, венїръ дозъ
 dame днтр'ън екїнаціѣ елегант пе аколо,
 — вългънд днцереекъл образ днтръ атж-
 та с'аъ апрїнс, кѣт дндатъ съ сковорѣръ:
 шї дзпъче мълтїшоаръ врѣте, певъгате,
 кѣм гѣндеаъ, дн сѣтъ, с'ар фї зїтат ла
 дѣнсъл, трасъ чеа маї тіпъръ, каре ера фо-
 арте фрзтоасъ зп албом днаїнте, скрїсѣ
 врео кѣтева рѣндзрї пѣ о хѣртїївдъ, шї
 кѣ тръмърътоаре тѣнї о вългъ днтръ але
 лѣї дѣцете. Дзпъ каре фаптъ дндатъ шї
 порпїръ. — Днї кѣпосквѣдї алѣї Мілтон,
 карїї дн кѣзта, аъ вълзт тоатъ днтѣм-
 плареа; шї апропїїндъсѣ де дѣнсъл їаъ по-
 вестїто. Мілтон десвълї хѣртїївда, шї кѣ
 зїтїре четї знеле версзрї дн Гзарїні каре
 дн версіе аша зртеазъ: Окі! стѣле оме-
 нешї! прїчїнзїторїи дзрерїи тѣле чеї маї
 адѣнче! дакъ днкішї днкъ аша афвнд т'
 ацї рѣнїт, че с'ар фї днтѣмплат кѣ тіне,
 дакъ ацї фї дескїшї? — Маї тѣрзїв кѣлт-
 тзрї Мілтон тоатъ Італїа спре а пзтеа афла
 фрзтоасъле саме некѣпосквѣте, — днсъ фѣ-
 рѣ де ашї ажзпде скопъл. —

J. Mány.

СЪСНІНЪЛ.

О тікѣ скѣрѣвъ днкъ 'н првнїе
 Ні дѣ зп съснїн,

Аморїѣ 'л сїмптем кѣ възкрїе
 Прїн зп съснїн.
 Пе амант сперанда днкъ 'л днвїе
 Прїн зп съснїн.
 Шї віада ар дао кѣ възвѣдїе
 Пентрѣ зп съснїн.

Стареа нефїїндеї амантеї о скрїе!
 Тот зп съснїн.

Патїта о фаче тікѣ съ фїе!
 Тот зп съснїн.

Фетееа кареа плъчереа о 'пвїе,
 Ласъ зп съснїн.

Ш а еї неврере се плеакъ цїе
 Прїн зп съснїн.

Кѣнд зрещї сїнгър статорнїїе
 Рѣжї де зп съснїн.

Іар преуъ 'н сїне дѣ о аша вреднїїе
 Естѣ зп съснїн.

Секс фрзтос каре, ата лїмвѣдїе
 Естѣ зп съснїн.

Ръсплатъ челѣї че ачаста скрїе
 Дѣї кѣ зп съснїн.

Traduc — Г.

Дела Редакціе.

Дзпъче дн семестръл че трече, ла Ре-
 дакціа ачестеї Фої сосїръ фелїзрї де манъ-
 скрїсе де тіпърїт маї мълте декѣт орї кѣнд
 алтѣдатъ шї атѣта де мълте, пе кѣте пої
 дншїне авїа ацентат, аша тіпърїраа зпора
 кіар шї дн ачелеа пе каре шї чепсзра ле
 словоаде, шї интересанте днкъ сѣпт, тревзї
 съ се амъне пе семестръл че віне — шї а-
 чеаста кѣ атѣт маї вѣртос, кѣ кѣт де алтѣ
 парте о тревзїндъ греа, пе каре о пзтїт
 тревзїнда мїзтълзї продъсѣ де серїоаселе
 поастре днпредїзрѣрї, пе порзпчїа адесепрї
 а пѣвлїка атзпчї дндатъ матерїи шї їдеї кор-
 рѣспзлзетоаре черерїи пѣвлїкълзї маї мълт
 ачелзї четїторїѣ шї днсетат, декѣт ачелзї
 скрїторїѣ. Ла ачестеа се адаогъ, кѣткѣ
 маї авзрѣт а пе лѣнта шї кѣ педечї, авїа
 превъзѣте, пе каре пзмаї дѣхъл веакълзї
 шї вълптатаеа гѣбернълзї пострѣ ле поате
 фрѣнце, шї каре вѣн ے Dămpneză, се ва шї
 скоате ла кале.